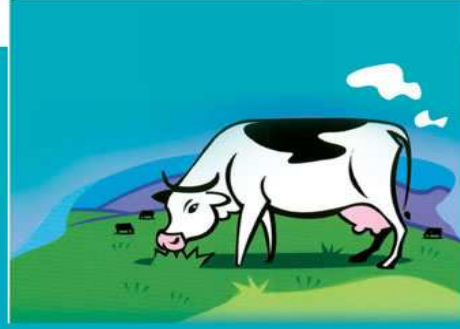

KARATAY HAYVANCILIĞINDA RASYONELLEŞME PROJESİ ÇALIŞTAY RAPORU

T.C.
KARATAY KAYMAKAMLIĞI
İLÇE GIDA TARIM
ve
HAYVANCILIK MÜDÜRLÜĞÜ

KARATAY HAYVANCILIĞINDA RASYONELLEŞME
PROJESİ ÇALIŞTAYI

13.12.2013

Çalıştay Sonuç Raporu

Mevlana Kalkınma Ajansı tarafından 2013 yılı Teknik Destek programı kapsamında desteklenen Karatay Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından hazırlanan projemizin çıktıları üzerinde 13.12.2013 tarihinde İlçe Müdürlüğümüzde paydaşların katıldığı proje çalıştayının sonuç raporudur.

KARATAY HAYVANCILIĞINDA RASYONELLEŞME PROJESİ ÇALIŞTAY RAPORU

ÇALIŞTAY SONUÇ RAPORU

KABA YEM ÜRETİMİ 1 ||| BİR

Kaba Yem Üretimi konusu iki başlık halinde ele alınabilir. Birinci başlık bölgedeki mevcut *kaba yem üretiminin daha kaliteli hale getirilebilmesi* diğeri ise *bölgemize uygun kaba yem çeşitlerinin belirlenmesi ve kaba yem üretiminin arttırılmasıdır*.

Yem bitkilerinin önemini kavrayan gelişmiş batı ülkelerinde yem bitkilerine ayrılan alanın tarla tarımına ayrılan tarım arazisi içindeki payı üst sınır olarak % 50 civarındadır. Bizde ise bu durum çok daha düşüktür. Yıllara göre değişmekle birlikte % 8-10 arasındadır. Son dönemlerde yem bitkisi ekilişine verilen desteklemeler ile bir ivmelenme yaşansa da istenilen seviyede değildir. Çiftçilerimiz Yem Bitkilerini özellikle destekleme için yetiştirdiğinden yem bitkisi ekilişi verimli ve ihtiyaca yönelik olmamaktadır.

Çiftçilerimiz; **kaliteli** kaba yem yetiştiriciliği konusunda yeterli bilgiye sahip değildir. Çiftçilere kaliteli kaba yem konusunda eğitim verilerek bilinçlendirilmelidir. Bir yem bitkisinin; hayvan beslemede kullanılacak rasyonda bulunması gereken en verimli halde yetiştirilmesi ve hasat edilmesi gerekmektedir. Örneğin fiğ ve özellikle yonca çiçeklenme başlangıcı veya % 10 çiçeklenme devresinde hasat edildiğinde en yüksek proteine sahip olmaktadır. Bu durumu çoğu çiftçimiz bilmemektedir.

Hem bitkisel hem de hayvansal üretimin birlikte yapıldığı işletmelerde daha çok kazanç sağlamanın yolu *bitkisel proteini hayvansal proteine çevirebilmektir*. Çünkü hayvansal protein birim fiyat yönünden daha değerlidir. Örneğin; 0.5 kg buğdaydan 1 litre süt elde edildiği literatür bilgisiyle; 0.5 kg buğday satışından 0.4 TL, sütün litresi 0.85 TL olduğu düşünüldüğünde hayvansal proteinin daha değerli olduğu görülecektir. Gelişmiş ülkeler bu şekilde bitkisel proteini hayvansal proteine çevirerek daha verimli üretim gerçekleştirmektedirler.

Kaba yem üretiminde ele alınacak diğeri bir başlık da; bölgemize uygun kaba yem çeşitlerinin belirlenmesi ve üretimin arttırılmasıdır. Gerek büyükbaş gerekse küçükbaş hayvan varlığımızın ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde kaba yem üretimi yapılamamaktadır. Bölgede

üretilen kaba yem ancak ihtiyacın %25-30'u karşılamaktadır. İlçemizde % 70 kaba yem açığı bulunmaktadır. Aynı zamanda bölgeye uygun kaba yem çeşitleri yeterli düzeyde üretilmemektedir. Bölgemizdeki yıllık ortalama yağış miktarı 320 mm'dir. Dünyada 400 mm' nin altında yağış alan yerler kurak bölge olarak nitelendirilmektedir. Dolayısıyla bölgemizin iklim ve toprak yapısına uygun, su ihtiyacı az olan kaba yem bitkilerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Aynı zamanda bölgeye uygun yeni bitkilerin adaptasyonlarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu konuyla paralel çalıştayımızda; özellikle Konya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Seyfettin BAYDAR Bozkır otu (*Kochia prostrata*) olarak bilinen ve hâlihazırda bölgede yabancı olarak yetişen bitkinin bölgeye uygunluğu noktasında önemli paylaşımları oldu. Bu ve benzeri bölgeye uygun bitkilerin (*Atriplex ssp*, *Salsola ssp*, *Haloxylon ssp v.b.*); bölgemizde yaygınlaştırılması ve demonstrasyonlarının yapılması gerekmektedir.

Ayrıca Sorgum - Sudan otu melezi yem bitkisinin bölgede arpa-buğday hasadından sonra ikinci ürün olarak ekilebileceği önerildi. Bu melez bitkiden; 2-3 biçim alınabileceği, su ihtiyacının mısıra göre çok daha az olduğu ayrıca dane üretimi olmadığından daha az risk taşıdığı ve besin maddeleri yapısının uygun oluşu ile gerek yeşil yem ve gerekse silo yemi olarak hayvancılıkta geniş bir kullanım alanına sahip olduğu ifade edilmiştir.

Hayvan Beslemede kullanılan yem bitkilerinin, hububatın ve diğer ürünlerin içeriklerinin (ham protein, ham yağ, v.b.) bölgesel olarak değişiklik gösterdiği ayrıca rasyon programlarında ve hesaplamalarda kullanılan verilen güncellenmesi gerekliliği çalıştayımızda görüşüldü. Konu ile ilgili olarak Analiz Laboratuvarlarında analizlerin yapılarak, bölgemizde yetişen ve hayvan beslemede kullanılan ürünlerin besin maddesi değerlerinin güncel veriler üzerinden hesaplanmasının en doğru içeriğe ulaşmada yardımcı olacağı hususunda ortak karara varıldı.

Kaba Yem Üretimi konusu iki başlık halinde ele alınabilir. Birinci başlık bölgedeki mevcut kaba yem üretiminin daha kaliteli hale getirilebilmesi diğeri ise bölgemize uygun kaba yem çeşitlerinin belirlenmesi ve kaba yem üretiminin artırılmasıdır.

RASYON PROGRAMI 2 | | İKİ

“Karatay Hayvancılığında Rasyonelleşme” Projesi kapsamında lisanslı olarak Karatay İlçe Gıda ve Hayvancılık Müdürlüğümüze lisanslı olarak verilen OMIX Programının etkin kullanımı için teknik personelin belde ve köylerde yapılacak olan eğitimlerde ve özellikle köylerde hizmet veren TARGEL personelin bu program aracılığıyla çiftçilerden gelecek karma yem ve rasyon hazırlama taleplerinin karşılanabileceği öngörülmektedir.

Bu ve benzeri programların artık kendi imkânlarımızla yapılabildiği, yurtdışında hazırlanan birçok programa göre daha kolay anlaşılabilir, ihtiyacı karşıladığı çalıştayımızda paylaşılmıştır. Teknik desteğin yerel olması ayrıca program ücreti bakımından çok daha uygun oluşu, yerel mesleki programların desteklenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Böylece tarımsal yazılım bakımından iç potansiyelimiz de desteklenmiş ve böyle bir faaliyet alanı da geliştirilmiş olacaktır. Çünkü ülkemiz fiili olarak tarımsal yazılıma çok para ödemektedir.

Mevlana Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Sayın Ahmet AKMAN'ın; hazırlanan yazılımın sektöre hitap edecek şekilde daha da geliştirilebileceği ayrıca çiftçilerin direk ulaşması için web tabanlı bir uygulamanın yapılabileceği noktasında paylaşımları olmuştur.

YEM BİTKİLERİ TOHUMLUĞU 3 | | | ÜÇ

Ülkemizde hayvansal üretim yapan işletmelerle bitkisel üretim yapan işletmeler arasında sektörel bazda bir işbirliği bulunmamakta ve bunun sonucunda da pazarlama problemleri açığa çıkmaktadır. Pazarlama problemlerinin açığa çıktığı noktada ise kaliteli kaba yem üretimi için gerekli tohum, teknik bilgi, mekanizasyon, sulama, muhafaza ve depolama gibi konularda da istenilen düzeyde bir gelişme gerçekleşmemektedir.

İlçemizde yem bitkilerinden Macar Fiği, Adi Fiğ, Silajlık Mısır, Yem Bezelyesi ve Yonca ekilmektedir. Bölgenin iklim ve toprak yapısına en uygun yem bitkisi olan Macar fiği; Silajlık Mısırdan sonra bölgede ekilişi en fazla olan üründür. Sonbaharda ekilen ve ilkbahar yağışları ile gelişimini tamamlayan Macar Fiği çoğu zaman diğer ürünler göre daha az ilave iş gücü ve sulama maliyeti gerektirmektedir. Aynı zamanda İlkbahar sonu hasadı yapılan ürünün yerine ikinci ürün ekilmekte, dolayısıyla tarımda münavebe sistemi uygulanarak verimlilik ve karlılık sağlanmaktadır. Bölgemizde ekiliş oranı yüksek olan bu bitkinin tohumluğunun temininde problemler yaşanmaktadır. Macar Fiği tohumu çok zor temin edilmekte ve kg fiyatı pahalı olmaktadır.

Bölgemizdeki çiftçilerin büyük bir bölümü Çiftçi Örgütlerine üye çiftçilerdir. Bu sorunun çözümünde Tarım Kredi Kooperatifleri Bölge Müdür Yardımcısı Hüseyin ÇETİN; Ortaklarına bu tür problemlerin çözümü aşamasında yardımcı olduklarını, hiçbir ortağının tohumuz kalmadığını dile getirmiştir. Dolayısıyla Çiftçilerimizin karşılaştıkları bu sorunun çözümü aşamasında; çiftçi Örgütlerine büyük rol düşmektedir.

RASYON HAZIRLAMA EĞİTİMLERİ 4 | | | DÖRT

Bölgemizdeki yetiştiriciler kaliteli kaba yem üretimi, hayvan besleme ve rasyon hazırlama konusunda yeterince bilgi ve tecrübeye sahip değillerdir. Bölgede yapılan eğitim ve yayım faaliyetleri genellikle yaşlı çiftçilere yapılmış olup, işletmelerde aktif rol alan gençler ve kadın çiftçilere yönelik eğitim çalışmaları yeterince yapılamamıştır.

Projemiz ile bir başlangıç yapılarak bölgedeki genç çiftçilere kaba yem üretimi ve rasyon hazırlama konusunda bilinçlendirme çalışmalarının ilk adımı atılmıştır. Fakat yetiştiricilerimizde istedik davranış değişikliklerinin oluşturulması daha kapsamlı ve uygulamalı eğitimlerle sağlanabilecektir. Aynı zamanda sektördeki önemli aktörlerden olan kadın çiftçilere de eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla rasyon hazırlama, kaba yem üretimi ve hayvan besleme konusunda bölgemizde sektördeki tüm aktörlerin yer aldığı, uygulamalı eğitim ve teknik gezilerin de bulunduğu daha eğitici programların oluşturulması gerekmektedir.

Müdürlüğümüz bünyesinde belde ve köylerde yapılacak olan eğitimlerde hayvan yetiştiriciliği kapsamında ve kaliteli kaba yem üretimi konularına ağırlık verilmesi önemlidir. Halk Eğitim Müdürlüklerinin bu bağlamda mevcuttaki eğitim modüllerine ek olarak “hayvan besleme” gibi ek eğitim modülleri oluşturulabilir.

Bölgedeki paydaşlarımızın da özellikle çiftçi örgütlerinin eğitim programlarına destek vererek kendi çiftçilerine ve personeline eğitim vermeleri gerekmektedir.

Bölgemizdeki yetiştiriciler kaliteli kaba yem üretimi, hayvan besleme ve rasyon hazırlama konusunda yeterince bilgi ve tecrübeye sahip değildir. Bölgede yapılan eğitim ve yaygın faaliyetleri genellikle yaşlı çiftçilere yapılmış olup, işletmelerde aktif rol alan gençler ve kadın çiftçilere yönelik eğitim çalışmaları yeterince yapılamamıştır.

DESTEKLEME 5 | | BEŞ

Bölgemizdeki yerel destek kuruluşlarının ve ulusal tarım destek programlarının rasyon hazırlama konularında destek vermesi gerekmektedir.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının “YEM BİTKİLERİ DESTEKLEMELERİ” kapsamında mevcuttaki desteklemeleri yem bitkisi ekilişinde bir ivmelenme başlatmıştır. Ancak mevcut desteklemenin verimliliğini arttırıcı bölgesel farklılıklar dikkate alınarak değerlendirilmeli ve destekleme miktarları daha da arttırılması gerekmektedir.

Bakanlığımıza Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu TKDK'nın IPARD kapsamında çıktığı 11.Başvuru Çağrı Dönemindeki Süt ve Et Üreten Hayvancılık İşletme Hibelerinde İşletmenin alacağı rasyon hazırlama programının da hibe kapsamında olması önemli bir gelişmedir. Bununla beraber bu tip desteklemelerde kırsalda daha da yaygın hibeler üzerinden daha çok çiftçiye ulaşacak şekilde değişiklikler yapılmalıdır.

Bakanlığımızın İl Müdürlükleri aracılığıyla uyguladığı “Makine Ekipman Desteklemeleri” kapsamında Yem Karma Makinesi alım başvurularına hibe desteği sağlanmaktadır. Ancak rasyon hazırlama ile ilgili farklı makine ve ekipmanlar desteklenmeli, destek oranı %50 den daha fazla olmalıdır.

Eğitim başlığında belirtildiği gibi desteklemelerin sürdürülebilirliğini ve etkinliği arttırmak için gençler ve kadın çiftçilerin daha çok desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.

Ulusal düzeyde desteklemeler yanında yerel destekleme kurumlarından olan Mevlana Kalkınma Ajansı gibi kurumların Rasyon Hazırlama konularında hazırlanacak olan Eğitim ve Mali Destek projelerine destek vermesi önem arz etmektedir. Bölgemizdeki yem bitkilerinin besin madde değerlerinin bir teknik destek kapsamında araştırılması öngörülebilir. Daha yaygın eğitim projeleri (kaliteli kaba yem üretimi v.b. konularda) ve küçük işletmelere yönelik; kooperatif v.b. kuruluşların uygulayabileceği ortak yem karma makinesi, yem muhafaza ve depolanma sistemleri Mali Destek kapsamında projelendirilip uygulanabilir.

“
Bölgemizdeki yerel destek kuruluşlarının ve ulusal tarım destek programlarının rasyon hazırlama konularında destek vermesi gerekmektedir”

BÖLGEYE ÖZGÜ RASYON 6 ||| ALTI

Bölgedeki kaba yem bitkisi üretimine ve bölgemizdeki hayvanların verim özelliklerine göre lokal benzer özellikli yerel örnek rasyon kalıpları hazırlanabilir.

Projenin uygulandığı köylerde verilen eğitimlerde eğitimcilerimiz bu noktada aslında bir adım atmışlar ve eğitim sırasında çiftçilerimizin verdiği bilgilere göre bölgeye özgü rasyon hazırlamışlardır.

Proje kapsamında lisansı alınan OMIX Rasyon Hazırlama programı sayesinde Karatay İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünde görevli TARGEL başta olmak üzere teknik personel ile birlikte köylerde yapılacak eğitim programlarında o bölgedeki hayvanların verim özellikleri ve yem bitkisi örtüsüne göre bazı kalıp rasyonlar hazırlanabilir. Bu uygulamanın ilk etapta çiftçilerin rasyon uygulamalarına alıştırmalarına ve daha ileri noktalara götürebilmesine zemin hazırlayacağı öngörülmektedir.

MERA DURUMU 7 ||| YEDİ

Karatay İlçemizin mera potansiyeli yüksektir. Konya ili Mera Alanı verilerine göre ilçemizde 80.502 hektar mera alanı vardır. Konya ilinde Karapınar ve Cihanbeyli'den sonra üçüncü sıradadır. Karatay İlçemizin Büyükbaş Hayvan varlığı 95.501, Küçükbaş Hayvan varlığı ise 215.268'dir. İlçemizde Büyükbaş Hayvan başına düşen mera alanı 8,4 dekar iken Küçükbaş Hayvan başına düşen mera alanı 3.74 dekadır.

Kış aylarında ağıl ve ahırlarda beslenen hayvanlar yazın meralarda otlatılmaktadır. Masrafsız olarak görünen mera alanlarının kullanımı; et ve süt verimi yönünden bakıldığında düşük kalmaktadır. Mera alanlarının bitki örtüsü özellikleri yönünden zengin olup olmaması, mera alanlarının hayvancılık işletmelerine olan uzaklığı v.b. hayvanlardan alınacak et ve süt verimi yönünden etkileyen faktörlerdendir.

Çayır ve meralarımızın zamansız, aşırı ve düzensiz otlatılması ve kullanılması engellenmeli, mera alanlarının ıslahı ciddiyle ele alınmalıdır.

İşletmenin daha çok kazanç sağlamasının yolu bitkisel proteini hayvansal proteine çevirebilmektir.

KÜÇÜK, ORTA, BÜYÜK İŞLETMELER 8 ||| SEKİZ

İlçemizde hayvan beslemede rasyon hazırlama konusunun, hayvancılık işletmelerinin büyüklüğüne göre küçük, orta ve büyük işletmeler bazında değerlendirmesinin uzun vadede uygulanacak projelere ve desteklemelere yön vereceği düşünülmektedir.

Karatay İlçesinde özellikle 100 baş ve üzeri hayvana sahip Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin rasyon hazırlama konusunda bilinçli oldukları ve bu konularda danışmanlık hizmeti aldıkları görülmektedir. Genel olarak; orta büyüklükteki hayvancılık işletmelerinde bile rasyon hazırlamaya daha yeni başlandığı, küçük işletmelerde ise daha büyük çaplı bir gelişmenin olmadığı gözlenmektedir.

Küçük ölçekli işletmelerin üretilen yem bitkilerinin muhafazası ve depolanması noktalarında sıkıntılar çekeceği öngörülmektedir. Küçük ölçekli işletmelerde hayvan beslenme noktasında işletme giderlerinin yüksek olduğu düşünüldüğünde, karlılık ve sürdürülebilirlik açısından bir an önce kendi imkanlarıyla rasyonlarını hazırlayabilmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda küçük işletmelerin mümkün olduğunca küçük işletmeler birlikte hareket etmeli ya da bölgede Kooperatifçilik sistemine adapte edilmelidir. Ayrıca ortak yem bitkisi muhafaza-depolama alanları oluşturulmalı ve yem karma makinesi gibi ekipmanlar alınmalıdır. Kooperatifler bu yönlerden mevcut ve devam edecek destekleme sistemleri ile desteklenmelidir.

Orta ölçekli işletmeler ise büyük işletmeler olması yolunda yeni destekleme yöntemleri ile güçlendirilmelidirler.

Büyük ölçekli işletmeler için ise alacakları danışmanlık ve yazılım hizmetlerine desteklemelerin devam etmesi ve arttırılması öngörülmektedir.

EKONOMİK BOYUTU 9 ||| DOKUZ

Konya Valiliğinin sektördeki paydaşlarla hazırladığı “Süt Raporu” na göre (Konya Valiliği 2010) Köy Bazlı İşletmeler ve Nitelikli İşletmelerin toplam yıllık kaba yem ihtiyacı 1.520.153 ton olmasına karşın işletmelerin ürettiği toplam yıllık kaba yem miktarı 255.547 tondur. Buna göre hâlihazırda 1.264.606 ton kaba yem açığı bulunmakta olup, çiftçilerin ihtiyacı karşılamak için işletmelerinden harcayacağı giderin ekonomik boyutunun ne kadar büyük olduğunu göstermektedir.

“Süt Ağızdan Sağılır”

KATILIMCILAR | | |

Mustafa ALTINTAŞ Karatay Kaymakamı

Ahmet AKMAN Mevlana Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri

Seyfettin BAYDAR Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü

Bayram SADE Teknokent A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı

Durmuş Ali ÇARKACI Konya Toprak Su ve Çölleşme ile Müc. Arş. İst. Müdürü

Orhan TAT Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdür Yardımcısı

Süleyman ÖZCAN Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdür V.

Kerim MUZAÇ Kırsal Kalkınma ve Örg. Şube Müdürü

Esat ALTUNTAŞ Karatay İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü

Fettah ÖZTÜRK Konya Damızlık Koyun Keçi Üreticileri Birliği Bşk.

Hüseyin ÇETİN Tarım Kredi Koop. Konya Böl. Müdür Yardımcısı

O. Fatih YALÇIN Mevlana Kalkınma Ajansı Uzmanı

H. İbrahim SÖZMEN Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Ahmet EVCİ Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Hüseyin DOĞANÇUKURU Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Ahmet TETİK Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Fatih KÖSE Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

M. Yavuz ÇOLAK Konya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Mustafa IŞIK Konya Kırmızı Et Üreticileri Birliği Müdürü

Mustafa KOÇ Karatay Ziraat Odası Bşk. V.

Nurettin KÜÇÜKDOĞRU Karatay Ziraat Odası Genel Sekreteri

Yakup KASAL Tarım Kredi Koop. Konya Böl. Şef

Şeref GÖK İsmil T.K.K. Müdürü